

Dáta	Leibhéal Ranga Rang a Cúig agus Rang a Sé	Ábhar Eolaíocht
Snáithe Fuinneamh agus Fórsaí	Snáithaonad Fuaim	
Teideal Iniúchadh a dhéanamh ar Chumarsáid agus ar Aimsiú ó Mhacalla i measc Céiticeach.		
Cuspóir(i) Iniúchadh a dhéanamh ar an dóigh a dtaistealaíonn fuaim trí ábhair		
Scileanna atá Riachtanach Ag obair go heolaíoch: ag cur ceisteanna, ag breathnú, ag tuar, ag imscrúdú agus ag tástáil, ag meas agus ag tomhas, ag anailísiú agus ag cur in iúl. Ag Dearadh agus ag Déanamh: ag iniúchadh, ag pleanáil, ag déanamh agus ag meastóireacht.		
<p>Cuspóirí Foghlama</p> <p>Cuirfear ar chumas an linbh:</p> <p>Breathnú ar an dóigh a dtaistealaíonn fuaim i dtionta</p> <p>Foghlaim faoi cad is aimsiú ó mhacalla ann agus faoin dóigh a mbaineann mamaigh mhuirí amhail deilfeanna agus míolta móra úsáid as chun cumarsáid a dhéanamh faoin uisce.</p> <p>Foghlaim faoin dóigh ar oiriúnaigh eolaithe muirí coincheap an aimsithe ó mhacalla ón dúlra.</p> <p>Teicnící sonóra a úsáid chun grinneall an aigéin a léarscáiliú.</p>	<p>Gníomhaíochtaí Foghlama</p> <p>Cur chuige faoi threoir an mhúinteora agus cur chuige imscrúdaitheach: Ag tús an cheachta, taispeáin do na daltaí an dóigh a dtaistealaíonn fuaim i dtionta agus mínigh cad is táirgeadh fuaim ann. Is féidir an méid sin a thaispeáint go héasca ach braonaire agus babhla uisce a úsáid. Déanfaidh na leanaí uisce a thitim braon ar bhraon sa bhabhla agus breathnóidh siad na cuilithíní. Mínigh do na leanaí gurb é sin an dóigh a ngluaiseann fuaim faoin uisce. Taistealaíonn sí i dtionta. D'fhéadfaí an méid sin a thaispeáint freisin ach úsáid a bhaint as creathadh na fuaim a thagann as callaire. Cuir callaire ina luí ar a thaobh chun go mbeidh aghaidh an challaire ag féachaint suas. Cuir píosa páipéir thar an gcallaire. Cuir dornán gainimh thirim ar an bpáipéar. Seinn ceol tríd an gcallaire agus iarr ar na leanaí breathnú ar an dóigh a ngluaiseann an gaineamh thar an bpáipéar. Míneoidh an múinteoir go bhfuil an gaineamh ag gluaiseacht mar gheall ar chreathadh na fuaim.</p>	

Labhairt agus plé agus úsáid a bhaint as an imshaol:

Mínigh an dóigh a gcruthaíonn céiticigh (deilfeanna agus míolta móra) fuaimeanna ar nós smeachanna agus feadanna chun cumarsáid a dhéanamh faoin uisce.

Tabhair faoi deara: mura bhfuil rochtain agat ar an Idirlíon, is féidir clos-samplaí de smeachanna agus d'fheadanna a sheinm chun na fuaimeanna sin a thaispeáint.

Taistealaíonn na fuaimeanna sin i dtonn aonair ó ainmhí amháin go hainmhí eile. Cabhraíonn na fuaimeanna le mamaigh mhuirí cumarsáid a dhéanamh faoin uisce, áit a mbíonn easpa infheictheachta go minic. Is féidir gníomhaíocht thaitneamhach a úsáid chun na fuaimthonnta aonair sin a thaispeáint. Beidh púicín ar leanbh amháin agus é/í ina s(h)easamh i lár ciorcal leanaí. Déanfaidh duine de na leanaí sa chiorcal tambóirín a chroitheadh agus beidh ar an leanbh sa lár cruthaitheoir na fuaime a aimsiú. Beidh an leanbh ag brath ar a c(h)luasa chun an fhuaimthonn a bhrath d'fhonn cabhrú leis/léi cruthaitheoir na fuaime a aimsiú.

Labhairt agus plé:

Aimsiú ó Mhacalla: Mínigh do na daltaí gur sampla d'aimsiú ó mhacalla iad cásanna ina scaoileann ainmhí amhail ialtóg, míol mór nó deilf fuaimthonnta agus ina bhfanann sé/sí go dtí go bpreabfaidh na fuaimthonnta d'oibiacht nó d'ainmhí eile agus go bhfillfidh na fuaimthonnta ar ais air/uirthi (cosúil le macalla). Taistealaíonn líne na dtionnta amach agus ansin preabann sí ar ais go dtí an fhoinsé bhunaidh.

Mínigh an dóigh ar oiriúnaigh eolaithe agus aigéaneolaithe coincheap an aimsithe ó mhacalla chun teicneolaíocht sonóra a chruthú. Ní comhréidh atá dromchla ghrinneall an aigéin. Tá sé chomh héagsúil le dromchla na talún tírime. Is deacair an rud é grinneall an aigéin a léarscáiliú. Is minic a úsáidtear teicneolaíocht sonóra chun grinneall an aigéin a léarscáiliú ach tomhas a dhéanamh ar an am a thógann sé ar fhuaimeanna taisteal go grinneall an aigéin, preabadh de agus teacht ar ais.

Is féidir leat an deis seo a thapú chun téarmaí a bhaineann le grinneall an aigéin a theagasc do na daltaí. Mar shampla, mána, sléibhte, trinsí agus dromanna. Bheadh grianghraif úsáideach anseo. I mórán cásanna, tá na gnéithe sin an-domhain faoin uisce agus tá sé an-deacair iad a léarscáiliú.

Úsáid a bhaint as an imshaol.

Sa chuid seo den cheacht, beidh na leanaí ina seasamh ar roinnt míreanna troscáin. Tá sé tábhachtach a chinntiú go mbeidh na leanaí faoi mhaoirseacht imleor agus go labhróidh tú faoi iompar aibí leo sula gcuirfidh tú tús leis an ngníomhaíocht seo.

Roinn an rang ina ngrúpaí de cheathrar nó de chúigear agus cruinnigh iad i spás mór amhail an halla nó clós na scoile. Mol do na grúpaí roinnt oibiachtaí éagsúla ar féidir leo seasamh orthu a thabhairt leo. Mar shampla, cathaoireacha de mhéideanna éagsúla, dréimírí beaga, táblaí agus binsí corpoideachais. Tabhair preabliathróid agus staduaireadóir do gach grúpa. Titfidh na leanaí an liathróid ar dhromchla comhréidh crua agus comhairfidh ball eile den ghrúpa an méid ama a thógann sé ar an liathróid preabadh ar ais ina lámha. Déanfaidh

	<p>siad an rud céanna ó roinnt airdí éagsúla agus scríobhfaidh siad na hamanna síos de réir mar a oibreoidh siad.</p> <p>Labhairt agus Plé: Bainfidh na grúpaí úsáid as na sonraí chun plé a dhéanamh ar chuma ghrinneall an aigéin. D'fhéadfaidís a sonraí a thaifeadadh ar línechairt nó ar bharrachairt.</p> <p>Le haghaidh tuilleadh faisnéise ar Mhíolta Móra agus ar Dheilfeanna na hÉireann, cuir do dhaltáí i dteagmháil le suíomh Gréasáin Ghrúpa Míolta Móra agus Deilfeanna na hÉireann (IWDG)</p> <hr/> <p>Acmhainní</p> <p>Babhlaí uisce</p> <p>Braonairí</p> <p>Púicíní</p> <p>Tambóirín</p> <p>Callaire atá ceangailte le ceol</p> <p>Páipéar</p> <p>Gaineamh tirim</p> <p>Preabliathróidí do gach grúpa (atá ar cóimhéid le chéile ar mhaithe le tástáil chothrom a chinntiú)</p> <p>Oibiachtaí láidre atá ar airdí éagsúla, amhail cathaoireacha de mhéideanna éagsúla, dréimírí beaga, binsí corpoideachais.</p> <p>Staduaireadóirí</p> <p>Grianghraif de ghnéithe an aigéin nó ríomhaire a bhfuil rochtain Idirlín aige</p>
--	--

	<p>Páipéar agus pinn, nó ríomhairí, chun sonraí a thaifeadh agus graif a líniú</p> <p>Rochtain Idirlín chun taighde a dhéanamh ar Mhíolta Móra agus ar Dheilfeanna na hÉireann agus ar smeachanna agus feadanna deilfe</p>
<p>Difreáil Ceisteanna ardoird agus ísealoird. Gníomhaíochtaí grúpa agus róil ghrúpa a dhifreáil le go gcuirtear riachtanais aonair san áireamh, trí thacaíocht agus trí thascanna a thabhairt. Obair i mbeirteanna idir daltaí cumais mheasctha.</p>	
<p>Measúnú Breathnú agus ceistiú ag an múinteoir. Graif a líniú.</p>	
<p>Nascadh agus Comhtháthú Tíreolaíocht: Fíorléarscáil na hÉireann. Teanga bhéil: Bainfidh na daltaí úsáid as téarmaí eolaíocha chun cur síos ar chuma ghrinneall an aigéin. Corpoideachas: Preabadh agus Breith air. Ceol: Fuaim a iniúchadh. Matamaitic: Bailiú sonraí.</p>	